

Symposium

Geweld en geweten: de Indonesische dekolonisatie en het ongemakkelijke verleden van Nederland

Woensdag 10 December | 14:00 tot 18:00 uur | Rijksmuseum Volkenkunde, Leiden

Op 19 juni 2012 verscheen in de Volkskrant een opinieartikel waarin het KITLV, het NIMH en het NIOD pleitten voor een breed onderzoek naar het Nederlandse militaire optreden in Indonesië, 1945-1950. Een verzoek tot cofinanciering werd door het kabinet-Rutte II in augustus 2012 afgewezen. De drie onderzoeksinstituten moesten hierop besluiten dit brede onderzoeksproject niet gezamenlijk voort te zetten. Het KITLV ging met eigen middelen wel op bescheiden schaal door.

Regelmatig duikt de dekolonisatieoorlog in Indonesië op in de media, en dit leidt nog steeds tot emotionele debatten. Er is een grote maatschappelijke en politieke behoefte aan een goed gefundeerd beeld van het Nederlandse militaire optreden. Het gaat daarbij niet alleen om het scherpstellen van het beeld van de eigen geschiedenis, maar ook om de Nederlandse legitimiteit in de internationale politieke arena, waar 'Den Haag' zich uitdrukkelijk laat gelden in discussies over mensenrechten en humanitaire conflictbeheersing.

Op 10 december 2014 organiseert het KITLV een middag met lezingen en een debat om de vorderingen in het eigen onderzoek te delen met politiek, wetenschap en maatschappij, en om te debatteren over nut of noodzaak van verder historisch onderzoek. Sprekers zijn **Christian Gerlach** (Universiteit Bern), **Remco Raben** (Universiteit Utrecht), **Abdul Wahid** (Gadjah Mada Universiteit Yogyakarta) en **Gert Oostindie** (directeur KITLV). Aan het debat o.l.v. **Marjan Schwegman** (directeur NIOD) zullen deelnemen: **Nicolaos van Dam** (oud-ambassadeur Indonesië), **Cees Fasseur** (professor emeritus en medeauteur van de Excessennota), **Piet Kamphuis** (directeur NIMH), **Wim Manuhutu** (oud-directeur Museum Maluku) en **Sjoerd Sjoerdsma** (Tweede Kamerlid D66, woordvoerder buitenland).

Het eerste deel van de middag is Engelstalig. De inleiding van Gert Oostindie en het daaropvolgende debat zijn in het Nederlands. Gelijktijdig wordt in het Rijksmuseum Volkenkunde een fototentoonstelling geopend van fotografe Suzanne Liem met portretten van de 'Weduwen van Rawagedeh'.

Het volledige programma is als bijlage aan deze uitnodiging toegevoegd.

Het aantal plaatsen is beperkt, aanmelding via het e-mailadres kitlv@kitlv.nl is verplicht.

Meer informatie over het project is te vinden op de website van KITLV:
<http://kitlv.nl/research-projects-dutch-military-operations-in-indonesia/>

Symposium 'Geweld en geweten: de Indonesische dekolonisatie en het ongemakkelijke verleden van Nederland'

Woensdag 10 december

14:00 tot 18:00 uur

Rijksmuseum Volkenkunde, Leiden

Programma

Deel I: Nederland en Indonesië in vergelijkend perspectief

14.00–16.00 uur

Voertaal: Engels

13:30–14:00 Inloop en registratie

14:00–14:10 Welkom en inleiding

14:10–15:00 Christian Gerlach: 'Famine and insurgency around 1945: the cases of Indonesia, Indochina and Greece'

In his lecture, Christian Gerlach puts the war of independence in Indonesia 1945-49 in a broader perspective. He examines connections between rapid social mobility in the context of famines, political discontent and insurgency. Such developments occurred in several countries at the end of World War II. While processes within Indonesian, Vietnamese and Greek societies are in the center of the analysis, some attention will also be given to comparing the violent responses to these uprisings by colonial or occupation forces.

15:00–15:20 Remco Raben: 'Descent into violence: the one or the many? Connecting Indonesian and Dutch murderousness in Indonesia's revolution'

15:20–15:40 Abdul Wahid: 'Coming to terms with a "violent and emotional past": Indonesian perspectives on the decolonization war and its long-term legacies'

15:40–16:00 Discussie, aansluitend koffie

Deel II: Discussie 'Van verhitte debatten tot koudwatervrees?'

16:15–17:30 uur

Voertaal: Nederlands

Waarom heeft het zo lang moeten duren voordat de dekolonisatieoorlog die in Indonesië werd gevoerd ook zo mocht worden genoemd? En waarom is het decennialang voor de Nederlandse politiek kennelijk zo lastig gebleven om dit onderwerp te bespreken en grondig te laten uitzoeken? Het antwoord ligt voor de hand: heftige emoties bij militairen en veteranen, een zekere beschaamdheid bij politici, meer recent de politieke prioriteit om de relaties met Indonesië zo goed mogelijk te houden. Maar deed en doet Nederland zichzelf niet tekort met deze koudwatervrees?

Over deze vragen discussiëren, onder leiding van **Marjan Schwegman** (directeur NIOD):

Nicolaos van Dam, oud-ambassadeur Indonesië en specialist in politiek en cultuur van het Midden Oosten

Cees Fasseur, emeritus hoogleraar Universiteit Leiden en als medewerker van het ministerie van justitie mede-verantwoordelijk voor het opstellen van de Excessennota

Piet Kamphuis, directeur Nederlands Instituut voor Militaire Historie

Wim Manuhutu, eigenaar van MANU2U en oud-directeur van het Moluks Historisch Museum (Utrecht)

Sjoerd Sjoerdsma, Tweede Kamerlid voor D66, buitenlandwoordvoerder

De discussie wordt ingeleid door Gert Oostindie (directeur KITLV).

Na afloop bent u van harte welkom bij de borrel in het restaurant van het Rijksmuseum Volkenkunde.

Sprekers

Christian Gerlach is hoogleraar moderne geschiedenis aan de Universiteit Bern (Zwitserland). Hij schreef verschillende boeken over genocide en de Holocaust. In zijn meest recente boek, *Extremely violent societies: mass violence in the twentieth-century world* (2010), benadert hij geweldspleging vanuit een vergelijkend perspectief. Hij laat zien dat de oorzaken van grootschalig geweld zelden eenzijdig maar juist altijd complex en meervoudig zijn, en dat vele verschillende sociale groepen eraan bijdragen dat een maatschappij weg glijdt in een gewelddadig conflict.

Remco Raben is universitair docent niet-westerse geschiedenis aan de Universiteit Utrecht. Zijn publicaties bestrijken de hele periode van het Nederlandse kolonialisme en zijn nalatenschap. Momenteel werkt hij aan een boek over de 'lange dekolonisatie' (1920-1960) van Indonesië.

Abdul Wahid is universitair docent aan de Gadjah Mada Universiteit in Yogyakarta, Indonesië. Hij promoveerde op een proefschrift over de hervorming van het koloniaal belastingsysteem in Indonesië. Momenteel doet hij onderzoek naar hoe Indonesië omgaat met zijn gewelddadige verleden, zowel tijdens de 'Indonesische revolutie' als daarna.

Gert Oostindie is directeur van het KITLV en hoogleraar geschiedenis aan de universiteit Leiden. Hij schrijft over vergelijkende Caribische studies en over Nederlandse koloniale geschiedenis, dekolonisatie, en postkoloniale migratie. Bij het KITLV leidt hij o.a. het onderzoeksproject 'Nederlands militair optreden in Indonesië 1945-1950'.

LeidenGlobal